

Kaupallinen kalastus, ELY-keskus ja kalastusluvut

Yhteistyöllä kohti kestäväää kalastusta

Vierumäen Matkakeidas

5.11.2024

Ilkka Vesikko/ Järvi-Suomen kalatalousyksikkö (POS ELY)

Kaupallinen kalastus ja ELY-keskuksen Järvi-Suomen kalatalousyksikkö

- Elinkeinokalatalouden tuet (Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto, EMKVR)
- Saimaannorpan suojelusta kaupalliselle kalastukselle aiheutuvista menetyksistä myönnettävä avustus
- Kaupalliseksi kalastajaksi rekisteröityminen
- Kaupalliseen kalastukseen käytettävän aluksen rekisteröinti
- **Kalatalousviranomaisen myöntämä kaupallisen kalastajan alueellinen kalastuslupa**
 - **Mitä se tarkoittaa?**
 - **Milloin sitä käytetään?**
 - **Pohdintaa pykälän käytöstä**

Elinkeinoit

Työrahoitus

Yrityksen perustaminen

Yrityksen kehittäminen

Yrityksen kansainvälistyminen

Yrityksen aseutuuelinkeinoit

Kalatalous

Elinkeinoikalatalous

Kalavesien hoito

Vapaa-ajan kalastus

Kalatalousalueet ja kalavesien omistus

Kala- ja raputaudit

Usein kysyttyä kalastuksesta

Kalatalous

Ajankohtaista

- Avustushaku kalastusmatkailun edistämiseen itäisessä Suomessa käynnistyy 1.10.2024
- Menekinedistämisen määräaikainen haku avattu (merjakalatalous.fi)
- Hyljekorvauksen hakuaikaa jatkettu 27.9. saakka
- Saimaanorpan suojelusta aiheutuvia taloudellisia menetyksiä korvaava avustusten haku avautuu kaupallisille kalastajille 1.8.2024
- Odotettu rapukausi käynnistyi 21.7.2024 (ahven.net)

Kalatalouden avustukset ja korvaukset

Avustus kalatalouden alueellisiin edistämishankkeisiin

Hylkeiden aiheuttamien saalisvahinkojen korvaaminen

Elinkeinoikalatalouden tuet (Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto EMKVR)

Avustus kalataloudellisiin kunnostushankkeisiin

Avustus kalastusmatkailun edistämiseen itäisessä Suomessa

Saimaanorpan suojelusta kaupalliselle kalastukselle aiheutuviin menetyksistä myönnettävä avustus

Avustus hallurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin

Avustukset kalatalousalueiden toimintaan

Avustukset vaelluskalaohjelma NOUSUn toimeenpanemiseksi

Korvaukset kalavesien omistajille

Kalatalouden luvat ja valvoitteet

Kalastuksenvalvojan tapahtumailoitus

Kalastuksenvalvojan valtuutusiloitus

Laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäiseminen, estäminen ja poistaminen

Lupa kalastusmatkailutalouksien järjestämiseen

Kaupallisesti kalastajaksi rekisteröityminen

Kalastuslain mukaiset poikkeusluvat

Kalatalousviranomaisen myöntämä kaupallisen kalastajan alueellinen kalastuslupa

Kalojen ja rapujen istutuslupa ja istutuspoytäkirja

Kaupallisen kalastuksen kalastuslupahakemus silakan, kilohailin tai turskan kalastukseen

Kaupalliseen kalastukseen käytettävän aluksen rekisteröinti

Kalojen maahantuontiluvat

Hakemus kalastuksenvalvojaksi

Asiointi ja yhteyshiedot

Palvelut kohdeyrymittain

Palvelut aiheittain

Rahoitukset, avustukset ja korvaukset

Luvat, ilmoitukset ja lausunnot

Neuvonta ja tietopalvelut

Palveluiden asiansahaku

Käsitteilyajat

Valvonta

Hinnasto

< Palaa edelliseen näkymään

Kalatalousviranomaisen myöntämä kaupallisen kalastajan alueellinen kalastuslupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen yksityisellä vesialueella. Lupa voidaan myöntää ainoastaan tilanteessa, jossa kalastusoikeyden haltijan kanssa ei ole päästy sopimukseen ja alla mainitut ehdot täyttyvät.

Toimi näin

Pyri ensin vuokraamaan kalastusoikeyttä suoraan kalastusoikeyden haltijalta ja käytä apuna kalatalousaluetta. Jos asiat eivät tätä kautta etene, ota yhteyttä ELY-keskukseen.

Täytä tulostettava lomake (Kalastuslain 13 §:n mukainen kaupallisen kalastajan lupahakemus ELY-keskukselle).

Toimita hakemus liitteineen joko 1) ELY-keskuksen yleisen sähköisen asiointilomakkeen liitteenä tai 2) postitse sen ELY-keskuksen kirjaamoon, josta avustusta haetaan.

Täytä hakemus huolellisesti ja liitä siihen vaadittavat liitteet. Puutteellinen hakemus, lisäselvitystarpeet ja hakemuksen muuttaminen kesken käsitteilyn saattavat pitkiä asiaa käsitteilyä.

Kenelle ja millä ehdoin

Lupa voidaan myöntää, jos:

- Vesialue on kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaaksi;
- Kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;
- Kalastusoikeyden haltijoiden kanssa ei ole päästy sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen
- Kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

Palvelu on maksuton.

Käsitteilyaika

Käsitteilyaika voi olla kuukausia, sillä lupa edellyttää mm. neuvotteiluja kalastusoikeyden haltijan kanssa.

Verkkoasiointi
Yleinen asiointilomake (yritykset, yhdistykset, toiminnanharjoittajat, kunnat ja viranomaiset)

Tulostettavat lomakkeet
Kalastuslain 13 §:n mukainen kaupallisen kalastajan lupahakemus ELY-keskukselle

KaL 397/ 2015

13 § Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

- 1) vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi;
- 2) vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;
- 3) luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen; ja
- 4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeuttaan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

HE 192/ 2014: 13 §. Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harj.

- Kalastuksen kestävyiden turvaamisen ohella lainuudistuksen eräänä keskeisenä tavoitteena on parantaa kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä ja helpottaa kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoaan sekä lisätä kotimaisen kalan tarjontaa niin kauppoihin kuin jalostustoimintaan. Tässä tarkoituksessa säädettäisiin kaupallisille kalastajille mahdollisuus päästä vesille myös sellaisissa tilanteissa, joissa se ei onnistu kalastusoikeuden haltijoiden kanssa tehtävillä sopimuksilla. Tällaisia tilanteita saattaa käytännössä esiintyä esimerkiksi kalastusoikeuden haltijoiden sopimuksetekohaluttomuuden tai passiivisuuden vuoksi tai siitä syystä, että omistajiin ei saada yhteyttä. Erityisen ongelmallinen tilanne on vesialueilla, joilla kalavarat kestäisivät niiden laajaperäisemmän hyödyntämisen, mutta sopimustoiminnan ongelmat estävät tarpeettomasti kaupallisen kalastuksen harjoittamisen. Esimerkiksi pieni muutaman hehtaarin vesialue keskeisellä kaupalliseen kalastukseen soveltuvalla alueella voi käytännössä estää koko alueen hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen. Koska kalastusoikeus on lähtökohtaisesti vesialueen omistajalle kuuluva omaisuudensuojaa nauttiva etuus, on esitettävän lupajärjestelmän hyväksyttävyyden perustuslain 15 §:n näkökulmasta keskeinen kysymys.
- Ehdotettavan 13 §:n mukaisesti lupa voitaisiin myöntää vain, jos 1 momentissa säädetyt kaikki neljä luvan myöntämistä koskevaa edellytystä täyttyvät. Lupa voitaisiin myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Luvan myöntäminen on sidottu kalavarojen kestävä tuoton varmistamiseen ja käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen. Lupia voidaan siten myöntää vain alueille, joiden kalakannat kestävä niiden taloudellisen hyödyntämisen ja jotka on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritelty tähän tarkoitukseen hyvin soveltuviksi. Vesialueen omistajat voisivat käyttö- ja hoitosuunnitelmaprosessiin osallistumalla vaikuttaa omalta osaltaan kaupalliseen kalastukseen soveltuvien alueiden määrittämiseen.
- Kaupallisen kalastajan olisi lisäksi ennen 13 §:n mukaisen luvan hakemista pyrittävä saamaan aikaan vapaaehtoinen sopimus kalastusoikeuden käyttämisestä kalastusoikeuden haltijoiden kanssa. Jos epäonnistuminen sopimuksen tekemisessä johtuu esimerkiksi vaikeudesta selvittää vesialueen omistajien yhteystietoja, olisi kaupallisen kalastajan pyydettävä kalatalousalueelta apua yhteystietojen selvittämiseen ja omistajien tavoittamiseen sopimustarjouksen tekemistä varten.
- Mahdollista lupaa myöntäessään viranomaisen tulisi lisäksi harkita, olisiko lupahakemuksessa esitetty kalastus mahdollista ilman, että siitä aiheutuu merkittävää haittaa vesialuetta ympäröivien rantojen omistajille tai vesialueen muulle käytölle. Muuna käyttönä tässä yhteydessä pidettäisiin esimerkiksi alueella jo harjoitettavaa kaupallista kalastusta, joka tapahtuu kalastusoikeuden haltijalta saatuun lupaan perustuen.

HE 192/ 2014: 13 §. Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harj.

- Pykälässä esitetty lupajärjestelmä on tarkoitettu käytettäväksi tilanteissa, joissa luvansaanti kaupalliseen kalastukseen on estynyt, mutta kaupallisen kalastuksen lisääminen alueella olisi kaikki näkökohdat huomioiden mahdollista ja käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaista. Lupajärjestelmällä ei perustettaisi kaupallisille kalastajille uutta, omistajan luvalla vaihtoehtoista järjestelmää, jolla vaikutettaisiin kalastusoikeuden haltijoilta luvan saaneiden kalastajien kalastusmahdollisuuksia heikentäen, vaan tällainen merkittävä heikentäminen olisi tulkittava 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuksi merkittäväksi haitaksi alueen muulle käytölle.
- Pykälän 2 momentissa esitetään säädettäväksi niistä seikoista, joista ELY-keskuksen on määrättävä lupaan liitettävissä ehdoissa. Ehtojen määräämisellä luvan mukainen kalastus rajataan yksityiskohtaisesti määrittelemällä luvan alueellinen laajuus, sallitut kalanpyydykset, kalastettavat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa luvan mukaisen kalastuksen sallittu enimmäissaalis. Lupaehdoilla pyritään varmistamaan alueen kalastuksen ekologisen kestävyden säilymisen lisäksi se, ettei kalastuksesta aiheutuisi 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua merkittävää haittaa.
- Säännöksen 3 momentissa asetettaisiin ehdottomaksi luvanmyöntämisen esteeksi se, että lupahakemuksessa tarkoitettu kalastus aiheuttaisi kalakantavaikutusten tai kalastusoikeuden hyödyntämistä haittaavien muiden vaikutusten johdosta merkittävää haittaa alueen kalastusoikeuden haltijoiden kalastukselle tai se, että kalastuksesta muuten aiheutuisi merkittävää haittaa.
- Pykälän 4 momentissa säädettäisiin hallintolainkäyttölain 6 luvun 31 §:n 2 momentin mukaisesti siitä, että kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen myönnetty lupapäätökseen perustuva kalastus olisi mahdollista aloittaa luvan myöntämisen jälkeen riippumatta siitä, haetaanko luvan myöntävään päätökseen muutosta vai ei. Luvansaanti prosessi ensimmäisistä vesialueen omistajiin suunnatuista yhteydenotoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämään lupaan voi jo itsessään muodostua niin pitkäksi, että muutoksenhauille annettava päätöksen täytäntöönpanoa lykkäävä vaikutus saattaisi erityisesti yritystoimintaa perustettaessa osoittautua luvansaajan kannalta kohtuuttomaksi rasitteeksi.
- Lupamenettelyssä noudatettaisiin muun muassa hallintolain kuulemista, asian selvittämistä sekä päätöksen tiedoksiantoa koskevia menettelysääntöjä, joka osaltaan varmistaisi kalastusoikeuden haltijoiden, kalatalousalueiden ja muiden mahdollisten asianosaisten oikeusturvan toteutumisen.

13 §:n mukaiset luvat käytännössä

- Järvi-Suomen kalatalouspalveluiden alueelta on haettu neljää kaupallisen kalastuksen alueellista lupaa ELY-keskukselta. Näistä yhteen on tehty myönteinen päätös, yhteen kielteinen, yksi on lausuntopyyntövaiheessa ja yksi hakijan täydennettävänä.
- Muualla Suomessa on käsitelty yhdeksän hakemusta. Ainakin yhdestä on jo hallinto-oikeuden päätös annettu.
- 13 §:n mukaisia lupia on haettu Järvi-Suomen kalatalouspalvelujen alueelle
 - Trooli 3 kpl
 - Nuotta 1 kpl
- Jokainen tapaus on yksilöllinen ja vaatii perehtymistä. Helpoin tilanne on alueilla, joilla ei ole kalastusta järjestetty esimerkiksi siitä syystä, että vesi-alueen omistajuus on yksityistä. Rannikolla tämä on yleisempää kuin sisävesillä, joilla suurin osa vesialueista on joko osakaskuntia tai suurten toimijoiden yksityisvesiä, kuten Metsähallitus tai kaupungit ja seurakunnat.

Pohdintaa KalL (379/2015) 13 §

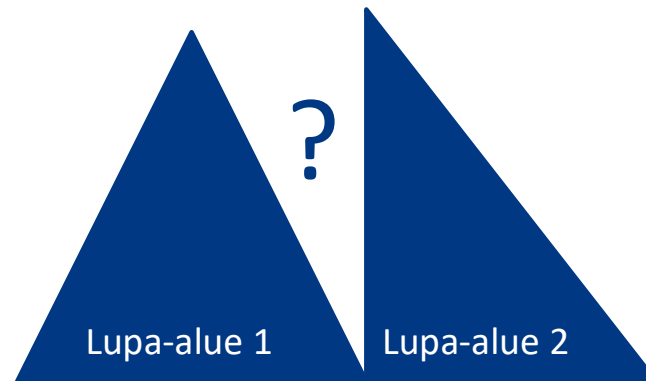
- Sopimuksentekohaluttomuus on yksi syy siihen, että kalastaja hakee ELY:n lupaa. Usein ELY myös kannustaa ja opastaa hakijaa todentamaan käymänsä neuvottelut. Kirjallinen sopimustarjous ja sen virallinen hylkääminen jo yleensä täyttävät sen ehdon, että hakija on pyrkinyt saamaan kalastusluvan. Lisäksi tarvitaan paikallisen kalatalousalueen lausunto ja todenne siitä, että neuvottelutulokseen on pyritty myös kalatalousalueen avustuksella.
- Kalakantojen kestävydestä ja nykyisestä hyödyntämisestä saadaan lausuntoja paikallisilta vesialueen omistajilta ja myös toisilta kaupallisilta kalastajilta. Luonnonvarakeskuksen lausunnot pohjaavat usein alueelta kerättyihin, lain ilmoitusvelvollisuuden alaisiin saalistietoihin.
- Rannikolla kyse on useimmiten isorysäkalastuksesta, jolloin fyysinen pyydyksen vaatima tilatarve voi johtaa siihen, että se häiritsee joko jo alueella olevien kalastusta, tai alueen muuta käyttöä. Trooli- tai nuottakalastuksessa tilan varaaminen ei ole yhtä pysyvää, vaan ajallisesti tulee harkita, onko kalastustapahtumalle tilaa tai aiheuttaako se merkittävää haittaa.

Pohdintaa KalL (379/2015) 13 §

- 13 § ja sen perustelumuistio tuovat päätösharkintaan poikkeuksellisen paljon pohdittavaa ja selvitettävää
 - Lain tulkinnan kannalta pohdintaa aiheuttaa ristiriita
 - Pykälän lähtökohta on, ellei lupaa muuten saada, sen voi myöntää tiettyjen ehtojen täytyessä ELY-keskus
 - Perusteluissa kuitenkin todetaan, että pykälän tarkoituksena ei ole luoda rinnakkaista lupajärjestelmää.
 - Pykälä kuitenkin jo itsessään luo rinnakkaisen lupajärjestelmän
- Vesialueen omistajan luvalla kalastava tulkitaan 13 § ensimmäisen momentin kohdan mukaisesti alueen muuksi käytöksi:
 - 4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.
 - Jos ELY:n luvalla kalastava **aiheuttaisi merkittävää haittaa vesialueen luvalla kalastavalle**, lupaa ei saa myöntää. Lupaharkinnassa jää siis arvioitavaksi, mikä haitta on merkittävää.

Pohdintaa KalL (379/2015) 13 §

- Toinen harkinnan varainen tilanne syntyy siitä, että vesialueen omistaja on myöntänyt luvan vain toiselle luvan hakijoista.
 - Alueella siis on toimiva lupajärjestelmä, joten ELY:n lupa muodostaisi rinnakkaisen lupajärjestelmän.
- Entä jos ELY:n lupaa hakeneella on kahdelta muulta vesialueen omistajalta palstat, joiden väliin ELY:ltä haetaan kaupallisen kalastajan alueellista lupaa?

Pohdintaa KalL (379/2015) 13 §

- Haettu lupa yhdistäisi nämä erilliset lupa-alueet troolauksen kannalta yhtenäiseksi lupa-alueeksi. Kalastuspaine tasaantuisi kaikilla kolmella alueella. Kalakannan hyödyntäminen parantuisi.
- ELY-luvan ehdoilla voitaisiin rajata vesialueen luvalla kalastavan (jonka kalastusalue on keskellä näistä kolmesta lupa-alueesta) kokemaa haittaa siten, että se ei olisi enää merkittävä.
 - esimerkiksi lupa-alueet yhdistävä käytävä, tai jopa vetoaikaa tai saalismäärää koskeva lupaehto

